

De ene aster is de andere niet

Er zijn veel verschillende asters. Soorten in de natuur die zijn ontstaan door de verschillende grondsoorten en plekken waar ze leven. En cultivars die zijn gekweekt om zo mooi mogelijk voor mensen te zijn, zodat wij ze kopen. Maar hoe zit het met de vlinders, zijn al die verschillende asters even aantrekkelijk voor hen?

Top 10

Tekst:
Welmoed Huisman
Robinia Tuinontwerp

Aster novae-angliae en *Aster novi-belgii* staan in de top-10 van vlinderlokkende planten. In tuinen is dat ook goed te zien; op deze asters zitten bij mooi zonnig weer vrijwel altijd vlinders. *Aster novae-angliae* variëteiten zijn hoge planten, met uitzondering van 'Purple Dome' die 'slechts' 60 cm hoog wordt. Ze hebben zelden last van meeldauw. *Novi-belgii* cultivars daarentegen zijn meestal lager en zeer gevoelig voor meeldauw. Ook woekeren ze nogal eens. Zoveel zelfs dat ze in België op de 'bewakingslijst' staan om te observeren of ze in de natuur geen gevaar gaan vormen voor de inheemse beplanting.

Een cultivar van *Aster novae-angliae* die zeker vlinders trekt, is de roze 'Barr's Pink'. *Aster 'Barr's Pink'* heeft geen steun nodig, ondanks zijn hoogte van 140cm. Hij staat mooi bij grassen zoals *Pennisetum* of *Miscanthus*, omdat zowel de aster als de grassen in september en oktober in bloei staan.

Atalanta's en distelvlinders

Asterhybriden met 'novi-belgii-bloed' trekken ook vlinders aan. *Aster dumosus* is zo'n hybride. Hij bloeit

van begin september tot in november, een periode dat atalanta's en distelvlinders graag nectar verzamelen voordat ze weer aan de grote trek naar het zuiden beginnen. Alle cultivars vormen bossige planten, die meestal niet heel erg hoog worden.

Aster cordifolius 'Little Carlow' heeft net genoeg novi-belgii-bloed om last van meeldauw te hebben. Vervelend, maar dat novi-belgii-bloed maakt ook dat de plant aantrekkelijk is voor vlinders. *Aster 'Little Carlow'* bloeit eveneens in september en oktober.

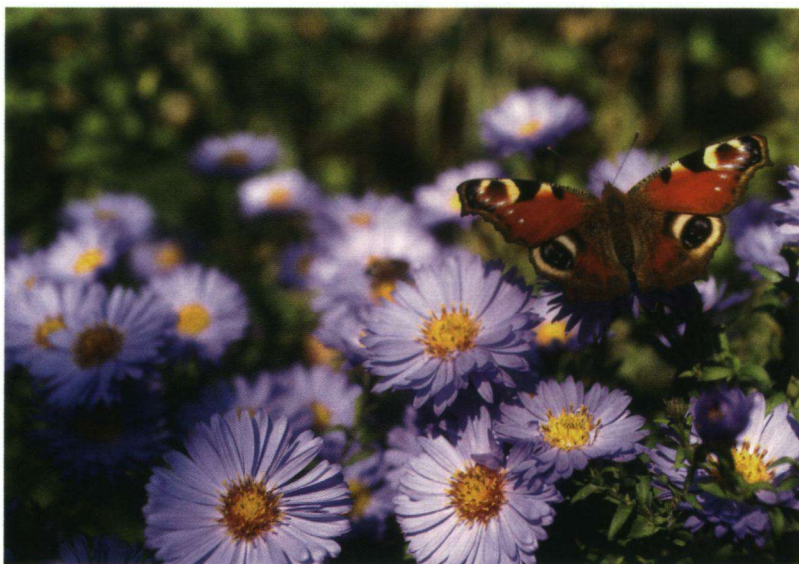
Andere vlinderlokkende asters

In tegenstelling tot bovenstaande asters, die uit Noord-Amerika stammen, komt *Aster amellus* oorspronkelijk uit Italië. Het is dus niet vreemd dat deze aster een zoonaanbidder is die van kalk en niet te natte grond houdt.

Aster amellus 'Veilchenkönigin' heeft in augustus en september dieppaarse bloemen die vlinders en bijen aantrekken.

Aster x frikartii 'Mönch' is een kruising van *Aster amellus* en *Aster thompsonii*. *Aster frikartii* heeft nogal eens de neiging om te vallen, ook is hij niet bestand tegen sterke buurplanten. Vandaar dat hij zich goed voelt naast stevige *Salvia*'s, die de aster niet wegdrücken, maar hem fijn steun bieden.

Aster tongolensis is een Chinese aster die in juni al vlinders lokt, een tijd waarin ook veel rozen bloeien. Mooi met gele of zalmkleurige rozen of zilverkleurige bladplanten zoals *Stachys byzantina*.

Dagpauwoog op *Aster Novi-belgii*.

Aster dumosus 'Anneke' met kleine vos.

Aster pyrenaicus 'Lutetia' trekt volgens 'The Gardener's Guide to growing Asters' ook veel vlinders. Zoals de naam al zegt komt deze soort oorspronkelijk uit de Pyreneeën. Op matig droge doorlatende kalkrijke grond is het een zeer sterke plant. Mooi vooraan in de border, waar ze een wolk van lichtblauwe bloemen drapeert. Deze aster combineert goed met Rosa 'Escapade' of 'Lovely Fairy'.

Niet alle asters

Het lijkt wel alsof alle asters aantrekkelijk zijn voor vlinders. Toch is dat niet zo. De meeste kleinbloemige asters trekken weinig tot geen vlinders. Op *Aster* 'Monte Cassino' zult u er zelden of nooit een zien. Ook niet op *Aster lateriflorus*.

Aster ericoides is een twijfelgeval: via Google zijn foto's te vinden met vlinders op de cultivar 'Pink Spray', maar dit is een hybride waar dus misschien novi-belgii-bloed in zit.

Aster divaricatus en *Aster macrophyllus* 'twilight' zijn goede asters voor moeilijke plekken, maar veel vlinders zul je er niet op zien. Een enkele keer zal er een koolwitje landen op de lila bloemen van *Aster* 'Twilight', maar langer dan twee seconden duurt een dergelijk bezoek nooit. Deze asters, die zelfs in de schaduw bloeien, zijn zo sterk dat ze kunnen woekeren. Alsof de duivel ermee speelt zie ik twee dagen voor de deadline van deze 'Vlinders' een koolwitje op de *Aster divaricatus* landen, die al zeven jaar in mijn voortuin staat. Nooit heb ik er eerder een vlinder op gezien. En nu drinkt hij nectar, van een bloem, van nog een bloem en een derde bloem. Vliegt zelfs naar een vierde bloem. En ik ren naar binnen om snel deze ervaring door te mailen, zodat u kunt lezen dat *Aster divaricatus* op een open plek soms koolwitjes aantrekt, op een moment dat de Buddleja's vrijwel zijn uitgebloeid en de latere herfstasters nog moeten beginnen.

Alle herfstasters verlengen met hun late bloei de zomer in uw tuin. En heeft u geen tuin maar wel een balkon, dan kunt u ze ook in een pot zetten. Vooral *Aster x frikartii*, *Aster novi-belgii* en *Aster tongolensis* komen in een mooie pot goed tot hun recht.

Geraadpleegde literatuur

Crafer, Tim. Foodplant list for the Caterpillars of Britain's Butterflies and Larger Moths. Atropos 2005.

Waring, P. en Townsend, M., Nachtvinders: veldgids Nederland en België. Tirion 2006/2007.

Lloyd, Christopher. Colour for adventurous gardeners. BBC Books 2004.

Miller-Klein, Jan. Gardening for Butterflies, Bees and other beneficial insects. Saith Ffynnon Books 2010

Picton, Paul. The Gardener's Guide to Growing Asters. David & Charles Publishers 1999.

Aster frikartii 'Mönch' met *Salvia glutinosa* en *Rudbeckia fulgida* in Sussex Prairies Garden.

Asters en hun combinatieplanten

Aster amellus 'Veilchenkonigin'

Geranium 'Rozanne' (Ooievaarsbek, h50, bl 7-10) φΔΔ ♀

Potentilla fruticosa 'Sunset', h50, bl 7-9) ♀

Hesperis matronalis (Damastbloem, lila bloem, h70, bl 5-6) φ φ ♀

Aster frikartii 'Mönch' (Herfstaster, lila-paarse bloem, h70, bl 8-10) φΔ ♀

Aster cordifolius 'Little Carlow'

Sambucus nigra 'Black Beauty' (syn. 'Gerda') h500cm, bl 6-7) φΔΔ ♀

Actaea simplex atropurpureum , h 125-150, bl 10-11) φΔ ♀

Helenium 'Moerheim Beauty' of 'Rubinzweg' (oranje-rode bloem, h100, bl 7-8) φΔ ♀

Molinia caerulea 'Variegata' (Pijpestrootje , h70 , bl8-10) Δ

Aster dumosus 'Anneke'

Sedum spectabile 'Iceberg' of 'Stardust' (Hemelsleutel, witte bloemscherm, h40, bl 8-9) φΔ ♀

Origanum laevigatum 'Herrenhausen' of 'Hopleys' (Oregano, purperroze bloei, h50, bl 7-9) φΔΔ ♀

Stipa tenuissima (Vedergas, zilverwitte bloeipluimen, h60, bl 7-9)

Geranium sanguineum striatum (ooievaarsbek, h15-20, bl6-8) φΔ ♀

Aster novae-angliae 'Barr's Pink'

Buddleja (Vlinderstruik, purperroze bloei, h300, bl 7-9) φΔΔ ♀

Miscanthus sinensis (Japans sierriet, witte bloeipluimen, h170, bl 8-10)

Eupatorium maculatum 'Atropurpureum' (roze bloemschermen, h200, bl8-9,) φ ΔΔ ♀

Verbena bonariensis (Paarse bloemschermpjes op lange stelen, h140, bl 7-9) φΔ ♀

Symbolen

φ = waardplant dagvlinder, Δ = waardplant nachtvlinder

φ = nectarplant dagvlinder, Δ = nectarplant nachtvlinder

♀ = nectarplant zweefvliegen/bijen/etc. (potentiële prooien voor libellen)

h80 = plant is 80 cm hoog

bl 7-9 = plant bloeit van maand 7 tot in maand 9 (juli tot in september)

Dit is een ingekorte versie. Het hele artikel is te vinden op www.robinia-tuin.nl